

RESSONS D'OCCITÀNIA

Butlletí del Casal Català de Tolosa de Llenguadoc n° 14 - Desembre 2010

Casal Català

Editorial

Tolosa de Llenguadoc

Temps de canvis ?

La nostra entitat va reprendre, com de costum, les seves activitats al setembre, mes en el començament del qual alguns membres del Taller de Danses dels Països Catalans van poder anar a Mallorca a aprofundir en l'intercanvi de balls tradicionals que ja fa alguns anys mantenen amb uns esbarts de danses tradicionals de les Illes. El 19 de setembre fou la represa dels cursos de sardanes i el 25 de setembre celebràrem amb un xic de retard, com és tradició, la Diada Nacional de Catalunya. Després d'un breu parlament del nostre president en què evocà el retrocés dels drets de la nació que implica la sentència del Tribunal Constitucional espanyol, en Miquel Pujadó ens oferí el seu recital musical-poètic intitulat « Ocells de pas » i ens dugué amb força i energia pels camins de la poesia catalana des dels orígens fins a l'actualitat, de Guillem de Berguedà, Ausiàs March, Anselm Turmeda i Joan Roís de Corella a Joan Brossa, Maria Mercè Marçal, Miquel Martí i Pol, Agustí Bartra i Vicent Andrés Estellés passant per Jacint Verdaguer, Joan Maragall i Josep Carner, entre altres. El cantant també ens proposà un duet amb Olga Suàrez, vinguda del País Valencià, que alternà amb el cant d'en Pujadó, recitant amb habilitat poemes de Vicent Andrés Estellés. L'acte acabà amb dues belles i originals cançons de Miquel Pujadó, ambdues extretes del seu darrer CD « A contraveu » en el qual la crítica ha destacat el treball d'escriptura, cosa que no pot sorprendre els qui hem anat seguint el seu treball musical i, pel que fa als texts, tenim en memòria les excel.lents versions al català, exercici d'allò més difícil, d'un bon grapat de cançons de Georges Brassens.

Amb el mes d'octubre tornaren a arrencar les classes de català amb una proporció força important de nous alumnes i un nombre total d'uns 65, repartits en 5 nivells i 6 grups, més o menys les mateixes xifres que l'any passat. Si en 2009 els resultats obtinguts pels alumnes del Casal a l'examen del CIC (Certificat Internacional de Català) foren molt bons amb 11 aprovats sobre 13 presentats, aquest any són immillorables ja que tots els presentats, que eren 10, han aprovat els diferents nivells (3 el bàsic, 2 l'elemental i 5 l'intermedi). Des d'aquestes pàgines els en felicitem. D'altra banda, com l'any passat, el Casal també aixopluga classes d'occità.

El 10 d'octubre, invitada pel Casal en el marc del Festival Occitània, es produí per primer cop a Tolosa, l'Orquestra de Cambra de l'Empordà. El concert tingué lloc en el bell marc de l'auditori de Sant Peire de las Cosinas i fou dedicat a compositors catalans. L'OCE, dirigida per Carles Coll, tocà les peces amb una brillantor que entusiasma el públic present i féu honor a la tradicional contribució que el Casal aporta al Festival Occitània. En l'àmbit d'aquest mateix festival, el nostre Taller de Danses dels Països Catalans féu una apreciada demostració de sardanes el 16 d'octubre a Vilafranca de Lauragués.

El 29 d'octubre, en el marc de les eleccions al Parlament de Catalunya del 28 de novembre, el Casal, que té les portes obertes a tots els partits i moviments catalans, rebé la visita d'en Felip Puig, exconseller i Secretari adjunt de la coalició Convergència i Unió. L'exconseller presentà el programa polític de C. i U. en un interessant parlament, seguit amb atenció per l'assistència, i respongué detalladament a les diverses preguntes que se li feren des de la sala.

Les eleccions al Parlament català han modificat substancialment el panorama polític : els tres partits (PSC, ERC i EUV) que han governat aquests darrers vuit anys han perdut força pes, Convergència i Unió retrobarà el govern i la presidència de la Generalitat en la persona d'Artur Mas amb un nombre confortable de diputats tot i que no assoleix la majoria absoluta, i l'hemicicle del Parc de la Ciutadella acollirà un nou partit, Solidaritat Catalana per la Independència, liderat per en Joan Laporta, que tot i haver estat creat tan sols fa cinc mesos, ha aconseguit quatre escons. La composició del nou Parlament serà doncs : C. i U. (62), PSC (28), PPC (18), EUV (10), ERC (10), SCI (4), C's (3).

Amb la col·laboració de:

Generalitat de Catalunya
Departament de la
Vicepresidència
i Afers Exteriors i Cooperació

Butlletí del Casal Català de Tolosa de Llenguadoc

7 rue des Novars - 31300 Toulouse - Telèfon: 05.61.59.61.02 - Fax: 05.62.48.59.71

Web: <http://www.casaltsa.org> - E-mail: casal@c-oc.org

Director: Pere Gamisans - Consell de redacció: Lúcia Saura, Pere Gamisans, Joan Parera. - Logística: Bernat Casas.

Col·laboradors: Pere Arnaus, Carme Badia, Miquel Campubí, Núria Francàs.

Assessorament Lingüístic: Maria Gamisans - Realització: Philippe Clergue. - Impressió: Espace Repro Toulouse.

Entrevista a

Rosa Cabedo,
llevadora*“La maternitat dona el millor de la feminitat”*

Rosa Cabedo Ferreiro (Santa Eulàlia de Ronçana, 1972) és diplomada en Infermeria i, des del 2004, infermera especialista en obstetrícia i ginecologia. Ha ajudat a néixer més 300 nadons. Diu que cada part és diferent, però tots li transmeten la mateixa “energia màgica”. En excedència de la sala de parts de l’Hospital de Granollers, actualment és la llevadora de l’Ametlla del Vallès. També és postgraduada en urgències, quiròfan i cures intensives. Viu a Bigues amb el seu marit, també infermer, i els seus dos fills, Quim i Martina, de 5 i 2 anys.

Què és néixer?

Un misteri! És per això que vaig voler ser llevadora. El part és màgic, encara que sigui cesària. A més, cada part és diferent, i sempre hi ha la sorpresa de la reacció de la mare i el pare. Per mi és un honor ser present en aquest moment tan íntim, un moment que s’ha de respectar molt. No hi ha cap altra experiència semblant.

Quan naixem?

Penso que es neix abans de néixer, perquè tota la càrrega dels nou mesos d’abans és molt important. I si neixes setmesó, doncs ja has nascut, tot i que et falten dos o tres mesos de ser a la panxa...

Però ja no hi ets!

El nadó des dels sis mesos hi sent, i s’han fet estudis de professores que han fet classes d’iniciació a la música al fill que duïen a la panxa i aquell nen a 3 anys és un virtuós. Abans del part hi ha un aprenentatge!

Posa’ns algun altre exemple.

Si durant l’embaràs el pare parla a la panxa de la mare, després aquell bebè es tranquil·litzarà només de sentir aquella veu. També és important que la futura mare mengi bé, no només per a la salut d’ella i del nen, sinó perquè ensenyarà aquest menjar bé al seu fill. Ho recalco molt en educació maternal.

Educació maternal?

Sí, s’ha de fer perquè hem mutilat l’instint! Amb la lactància és molt clar. La meva generació no ha vist a donar el pit, som fills dels biberons! Les mares van

començar a treballar i les indústries de llets artificials van fer grans campanyes. Ara s’ha de fer la feina contrària, de dir: “Totes les dones podeu lactar, seguiu el vostre instint!”

Per anar endavant, tornar enrere!

La gent pensa que tant és la llet materna com la llet artificial, però és que a part que la llet materna és més saludable, hi ha el vincle emocional. El vincle extrauterí és tan o més important que el vincle que es crea dintre de la mare. Per això sempre dic: “Tingueu el fill una hora enganxat al pit, viviu-ho, que li doneu doble aliment: la llet i la tendresa, l’estimació, la seguretat”.

Convences?

Tampoc vull canviar les persones, sinó que estiguin informades i portin l’embaràs, el part i la criança el màxim de bé. I si una mare decideix que no dona el pit, serà ben decidit si està ben assessorada.

Assessorar és part del que tu fas.

Sí, i de fet el que m’agradaria és acompanyar la dona, donar-li eines perquè pugui decidir. Si vol un part natural, acompanyar-la mèdicalment perquè el tingui. I si vol un part amb anestèsia (amb epidural), endavant. El teu embaràs l’has de portar tu, de la mateixa manera que tu portes la teva vida.

La feina de llevadora ha canviat molt.

Fa 50 anys només la meitat de les dones anaven a l’hospital. Tots eren parts normals. Una cesària era cosa de vida o mort. Ara s’ha capgirat: el 30% de les dones acaben amb cesària.

Déu n’hi do!

Sí, perquè segons l’OMS (Organització Mundial per a la Salut) no hauria de superar el 15%. Que es facin tantes cesàries és perquè la vida d’un nadó està més valorada que abans i perquè és una intervenció que ha millorat molt: quasi no té risc i ni mortalitat. Senyores grans et diuen: “Jo vaig perdre un fill”, però avui seria considerat molt dolorós socialment. Ara, també hi ha una tendència naturista de tornar als parts a casa.

N’has assistit?

No, i no ho faré perquè em fa respecte. M’he format en un hospital, i en un hospital estic molt valenta perquè si passa res es pot fer cesària, tens el metge, els medicaments... A Holanda un 35% de les dones pareixen a casa. No ho trobo cap bogeria, però penso que amb els avenços actuals no cal.

Així, per què hi ha demanda?

Perquè la mare vol intimitat, comoditat i un procés natural. El que hem de fer és humanitzar els hospitals! També voldria lliurar per això. Que fos com a Alemanya, on les habitacions de les parteres són confortables i no com les dels malalts.

Com està la natalitat?

Hi ha hagut un pic entre 2005 i 2007, els fills del baby boom dels anys 70. Però la mitjana per família ha baixat. Jo, amb la crisi, tinc la meitat d'embarassades. I entre això i que hi ha molts solters i parelles que decideixen no tenir fills, no hi ha recanvi generacional. Per anar bé hauríem de tenir tres fills, però això ni els immigrants.

Per raons econòmiques?

Sí, però també frena molt la conciliació familiar i laboral. És una fal·làcia! De vuit a nou del matí has de col·locar els nens, i de cinc a sis de la tarda, igual. Això crea estrès! A la feina et pressionen perquè facis les 40 hores, cursos... I quan demanes reducció de jornada et posen en un lloc de responsabilitat inferior. La maternitat va lligada a una degradació laboral.

Quin incentiu!

Per això associacions com Les Dones del Tenes són molt importants. S'han de fer grups de pressió: una sola no fa res! S'han aconseguit 15 dies de paternitat, però a Suècia els pares tenen un mes i les mares, un any de permís.

Està mal vist no tenir fills?

Crec que no. Potser al pare d'una dona que no vol tenir fills li sabrà greu, però si a la feina dius que no vols tenir fills, professionalment creixaràs! Trobo molt bé la gent que és sincera amb si mateixa i reconeix que un fill no quadra en el seu estil de vida i no en té. Val més això que tenir un fill perquè toca o per reconciliar el matrimoni, cosa que no és bon començament per a un nadó.

Tenir un fill perquè toca...

Ara ja no tant, perquè els joves ho tenen molt cru, però la meua generació, que molts fins als 30 anys no van tenir la necessitat de treballar, han viscut tan bé que s'han comprat la casa, han viatjat, i ara, a 35 anys, diuen: "Ho he fet tot, a la vida! Em falta provar això de tenir fills".

I com els va?

Són els que després et diuen: "És que a mi això m'ha canviat la vida, ningú m'havia

dit que era així, el nen no calla en tot el dia... I no és el nen: és el menjar, el netejar, els bolquers, la roba..." És clar que és tot això! Què s'havien imaginat?

Què?

Només s'havien imaginat passejant un carro! Aquelles mares que es desviven pels fills ja no existeixen. Ara volen continuar sent dones a part de mares, volen temps per a elles. Els pares tampoc volen renunciar a tot, i vénen les crisis matrimonials.

Si es pogués tornar el fill...

Si no fos mal vist més de quatre ho farien! De fet ja hi ha abandonaments subtils: quants avis crien de vuit a vuit els nés? Quantes parelles també col·loquen els fills els dissabtes i diumenges? Però en general a la gent li canvia la vida per millor: se li desperten noves emocions, s'emocionen amb el somriure del seu fill i sabent que depèn d'ells, maduren i creixen com a persones.

Quina relació creus que hi ha entre maternitat i feminitat?

La maternitat està en femení, és una cosa instintiva. Un exemple: qui es desperta a la nit amb el primer plor del nadó és la mare. La dona és la cuidadora dels altres éssers humans de la família. Cuidar l'altre, protegir-lo, és molt femení. I la maternitat dona el millor de la feminitat.

Per què?

Perquè et fa conscient que ets part d'una espècie, d'una cadena, i que portes la regeneració. Però la nova generació l'has de cuidar, i això et fa previsor: has de preveure com t'organitzes, què faràs per sopar...

La maternitat no sempre passa pel part.

No, és clar. Cada vegada hi ha més adopcions. El part no és el que et fa mare. El sentit de la maternitat el dona la criança, l'educació.

Hi ha dona que dubta si ser mare.

Tard o d'hora la dona s'ho planteja. Per moltes l'edat límit és als 40. L'any passat vaig tenir una senyora de 42 anys que em va dir: "Jo més tard no vull ser mare, i si ara em toca ser mare sense parella, doncs ho sóc". I com ella n'hi ha bastantes.

És ingenu dir que els fills són fills de l'amor?

Potser sí, perquè hi ha molts embarassos no desitjats i molts fills són fruit de l'egoisme i del que dèiem: gent que en té perquè és un altre esglaó en la seva vida.

En el futur hi haurà parts?

Ja s'ha fet la fecundació in vitro, i fer créixer l'embrió en una incubadora segur que també es pot aconseguir. Molta gent viu desconnectada del seu ésser, i això ja els encaixaria amb aquesta mentalitat de "tant de bo sortint de la feina pogués anar a la fàbrica de nens a buscar-ne un". I els homes hi afegirien: "Però sabent que és meu!"

Sembla que no et falten al·licients.

En aquesta feina mai penso que ja ho hagi vist tot. He acompanyat dones soles, dones que al tercer mes d'embaràs el marit les ha deixat, dones que volen avortar... He après molt de dones senegaleses, que pareixen dretes perquè encara conserven l'instint, he viscut parts molt emocionants de veure els pares emocionats... També he viscut el part d'una noia estrangera que va donar el nadó en adopció. I una cosa molt curiosa que no m'havia plantejat mai, les lesbianes. La mare que no està embarassada, com viu l'embaràs? Això és nou, i màgic.

Carme Badia i Puig

Memòria d'Àustria

Un breu passeig pel Salzkammergut i la Wachau.

Sortim de Salzburg en direcció al seu rerepaís muntanyós, el Salzkammergut, i arribem a les envistes del llac de Sanckt Wolfgang, sant de molt predicament a la regió com n'és testimoni el més conegut dels noms de Mozart. La immensitat i la bellesa d'aquest i d'altres llacs, alguns d'aigües tèbies, repartits pel país fa que turísticament parlant, Àustria poc ha de menester la mar.

Llac de Sanckt Wolfgang

Uns quilòmetres més a l'est entrem a la vila termal de Bad Ischl, que fou, des del 1875, residència estiuenca de l'emperador Francesc Josep I, que s'hi havia promès amb Elisabet de Baviera. Visitem la vil·la imperial, les seves sales i, entre altres, el despatx de l'emperador amb la taula on signà, a l'estiu de 1914, la declaració de guerra a Sèrbia i amb ella, sense saber-ho, la futura inhabilitació política dels Hasburg, que ell no arribà a veure ja que finà en 1916. És tard quan deixem el gran parc que envolta l'edifici i ens dirigim cap a les arbrades ribes de la Traun on la cèlebre pastisseria Zauner, fundada en 1832, té un restaurant amb terrassa a l'aire lliure i belles vistes sobre el riu. No resistim al previsible plaer de sopar-hi i fem bé perquè tot és d'allò més bo i les postres en forma d'un casolà nockerl salzburgès d'exquisida flongesa, encara més. Després d'un dia xafogós, la frescor, cada cop més agradable, s'afegeix a les excel·lències de l'àpat i del lloc per fer-nos allargar desconsideradament la sobretaula. Les campanes d'una església propera ens recorden, però, que ja són dos quarts d'onze i que hem de fer cap a l'hostal que hem reservat per Internet, a les onze, pel cap alt. Strobl, que és el poble on hem d'anar, és a l'extremitat oriental del llac de Sanckt Wolfgang, a uns pocs quilòmetres d'on som i refiats com estem del gps, segur que tot serà bufar i fer ampolles. Ja hi som. El municipi, de fet, és de població molt disseminada fora del nucli central, però, després d'unes quantes giragonses, el gps ens encamina cap a una zona despoblada on, tanmateix, hi ha dos hostals i ens despatxa amb la

Bad Ischl

seva tradicional frase de comiat: «Ja heu arribat a la vostra destinació». Quelcom, però, no encaixa: ni en l'un ni en l'altre els noms de les famílies que tenen cura de l'hostal coincideixen amb les nostres dades. Com que per aquells topants no saben ni un borrall de

francès o de castellà i de català ni un quart de borrall, ho provem en anglès, sense èxit una primera vegada, perquè al nostre interlocutor la llengua de Shakespeare li sona força estranya i la seva atenta i voluntariosa gestualitat s'estavella contra la foscoria d'una nit sense lluna. Comuniquem sense problemes amb un empleat de l'altre establiment, que ens explica que per atènyer l'hostal que cerquem, hem d'agafar un primer trencall a la dreta i un segon a l'esquerra per trobar en fi un camí de bosc rost però asfaltat, de més de dos quilòmetres, que s'enfila a dalt d'un turó. Mentre pugem sospitem per què el gps no ha encertat una adreça tan exòtica i de fet serà l'única vegada en tot el viatge que no ens durà a bon port.

L'endemà la claror, que penetra dins la cambra per la porta-finestra oberta al bonic balcó florit de geranis i petúnies, ens desvetlla d'hora. Són quarts de sis del matí. Pel camí de bosc que segueix, ja sense quitrà, més enllà de l'hostal, situat en una clariana, passa una parella amb dos nens. Tots quatre duen els seus dos bastons, que, aquí, gairebé porten tots els excursionistes qualsevol sigui la seva edat, el pendent del terreny o la mena de sòl que trepitgen. S'enfilen muntanya amunt sense dubte per aprofitar la fresca matinal en una excursió, que, atesa l'hora que és, deuen haver previst llarga. Nosaltres no matinem tant i força més tard esmorzem dins l'esplèndid menjador circular de fusta de l'hostal, en què va girant, empesa per un raig d'aigua, una roda de molí mentre veiem l'aigua escolar-se pel terra ja que al llarg del seu recorregut s'han integrat al parquet unes plaques de vidre que ho permeten. L'efecte és encisador com ho és el sentit del detall que té la gent d'aquest país. Tornem a Bad Ischl i, com ens ho han recomanat,

Hallstatt

agafem el tren entre aquesta població i la de Bad Aussee ja que la via fèrria voreja el llac de Hallstatt i diuen que ofereix unes vistes immillorables. Cuitem per situar-nos a una bona finestra que trobem sense dificultats. Les altes muntanyes envolten el gran llac que, sota el sol, sembla una turquesa encastada en la verdor de les prades que li fan de ribes. Baixem a l'esquifida estació de Hallstatt. De fet és l'únic edifici del poble que es troba a l'est del llac. Tota la població és enfront, a l'oest. Agafem un caminet que ens duu, més avall a un petit moll on ja ens espera el transbordador. La travessada no dura gaire més de deu minuts però potser és quan més ens adonem que el paisatge val el viatge: arraulit al voltant de les seves dues esglésies i adossat a la muntanya, amb les seves cases de fusta sobre pilars i flors de tots colors als balcons, el poble, que sembla surar sobre el llac, fa goig. Més que pels seus encants paisatgístics, Hallstatt és mundialment conegut per la importància que tingué la descoberta en 1824 a les muntanyes que l'envolten, d'una necròpoli de tres mil tombes, datades entre 800 i 475 aC, d'una excepcional riquesa, una època de l'edat del ferro que, des de llavors, s'anomena «període de Hallstatt». Visitem l'església parroquial, el seu retaule del segle XVI, el seu petit cementiri, fresc de flors, i el curiós ossari on, atesa la petitesa del cementiri, eren -i són encara avui per a qui ho demana- transferits els ossos dels difunts deu anys després del seu decés. Els cranis duen pintats fulles de roure i d'heura per als homes, garlandes de flors per a les dones, i les dates i

els noms en lletres gòtiques. Avui, però, sovintegen les incineracions i per tant, ens diu el guia, l'ossari, sota la roca, no corre cap perill imminent de saturació! Voltem pels carrers costeruts i abans d'embarcar cap a l'estació entrem a la sòbria però càlida església protestant on una placa, a l'entrada, recorda les penes i treballs que passà la comunitat abans de poder practicar la seva fe amb llibertat. Els austríacs de confessió protestant representen, a hores d'ara, el 5% de la població en un país molt majoritàriament catòlic.

És dissabte, disset de juliol, i deixem el Salzkammergut per encaminar-nos cap al nord-est, a la vall del Danubi. Abans d'arribar a Melk, deixem l'autopista i per una carretera secundària, arrapada a la riba dreta del riu entrem a la regió vitícola de la Wachau, que s'estén entre el castell de Schönbüchel «guardià de la Wachau» i la vila de Krems. Som a l'entrada del petit poble de Schönbüchel, aparquem l'automòbil al peu del coster que s'enfila cap al castell; a l'esquerra un camí carreter d'uns trenta metres de llargada ens du a ran d'aigua: tant la talaia del castell, uns vint metres per damunt de l'aigua, com l'amplada del riu en aquell indret captiven la mirada. Però, aneu a saber, potser les notes del vals de Johann Strauss II hi fiquen cullerada i ens ho fan veure tot més imponent que no és! El color de l'aigua, tanmateix, és més aviat verdós; de fet els indígenes diuen que el Danubi, només el veuen blau les fadrines enamorades! Uns quilòmetres més avall, per una pista enquitranada de fort desnivell que s'enfila muntanya amunt arribem al castell d'Aggstein, encimbellat en un pic, més de tres-cents metres damunt del riu. Extraordinari observatori sobre la regió i el trànsit fluvial i per això cobejat pels senyors feudals, canvià sovint de mans a l'Edat Mitjana i al Renaixement fou destruït pels turcs. Al voltant, les serres boscoses d'un verd pujat, que flanquegen la vall i baixant suaument deixen pas al verd clar de les vinyes, senyores de les ribes. Continuem resseguint el curs del riu i tot d'una, a la dreta, en un marge, entre la carretera i les vinyes se'ns apareix una capella i com que la providència austríaca se les sap totes, al costat no hi manca una taula, els seus bancs i...una paperera per a qui vol fer un mos...com nosaltres ara mateix. A davant nostre, el Danubi a primer terme i a l'altra vora del riu els turons assolllats amb els seus pobles enmig dels vinyars. Davant de la capella una estàtua de Sant Urbà, patró dels vinyaters, de talla humana, amb un raïm daurat a la mà; a dins, unes escenes de la vida dels vinyataires pintades al fresc amb les seves respectives llegendes en alemany, que no acabem d'entendre però que semblen voler dir que aquí, a la Wachau, les vinyes i Nostre Senyor estan a partir un pinyó.

Abans d'arribar al poble següent, un rètol desacostumat assenyala la direcció de Spitz, poble de la riba esquerra; en seguim la direcció i al cap de cent metres de baixada n'entem la forma i el sentit: la carretera és tan especial com el rètol ja que ens trobem aturats darrera dos automòbils, uns quants ciclistes i un grup de vianants que esperen...el transbordador. Ens adonem que en aquest tram de riu els ponts són rars. L'espera no és llarga i per quatre euros passem a l'altra banda i, deixat el cotxe prop del moll, ens endinsem en el poble. La Wachau són vinyes però també arbres fruiters i a Spitz és festa major i celebren la collita de l'albercoc. Paguem una mòdica quantitat per accedir a la part més antiga del poble, aturonada i convertida en el recinte de la festa: parades de productes locals i estands lúdics es succeeixen. En una d'elles la gent asseguda a les taules disposades damunt la vorera beu en unes copes altes una mena de ponx d'albercoc de color engrescador. Fem com ells i no ens sap gens de greu mentre una banda de set o vuit nois, amb vestit tradicional, trompetes, trombons i tubes d'enorme pavelló entonen la tarda amb unes quantes marxes. Davant nostre, més amunt de l'església, cobert de vinyes i coronat per les ruïnes de l'antic castell, el «turó de les mil galledes» que és el que produeixen les seves vinyes, diuen, quan l'anyada és bona. Deixem la festa i fem cap a Krems. A l'Edat Mitjana la vila era més important que Viena i el comerç de la sal i del vi eren els pilars de la seva prosperitat. Aquest ric passat es nota en la densitat i la qualitat dels edificis nobles de la ciutat vella, que amb la complicitat de les llambordes i quan, a les vuit del vespre, comença a apaivagar-se la xafogor d'un dia calorós, fan més sensible el sentiment d'evasió i converteixen amb més intensitat el recorregut per l'espai en un passeig pel temps. Sopem en un restaurant tocant a una de les antigues portes de la ciutat, a la plaça del Sud-Tirol. La cuina és de bona llei i l'amenitzem amb un riesling local de bona jeia.

El cel és tot ennuvolat, l'endemà, i la temperatura ha baixat de quinze graus; de fet, ho agraïm. Una mica de fresca ens farà el caminar més planer. Tornant a creuar el riu sortim de la ciutat i veiem, a uns pocs quilòmetres al sud, damunt d'un espadat, ressortir els bulbs de les torres cantoneres de l'imponent abadia barroca de Göttweig, que sembla fer de vinyòvol dels immensos vinyars que s'estenen als seus peus a ambdues ribes del Danubi. L'església abacial, sense encabir-los tots, és una bona mostra dels elements que caracteritzen el barroc austríac, que pren embranzida al segle divuit quan el perill turc sembla definitivament allunyat. El blau lluminós, el verd festuc i el rosa clar damunt dels quals serpentejen les corbes blanques o daurades de l'estuc, que tant sovintegen en els temples religiosos com les trones i altars coberts de dauradures, les columnes salomòniques i els frescs al sostre, evoquen irresistiblement els llamins de l'aparador d'una confiteria. Aquests mateixos colors, afegint-hi el groc tersià i el taronja albercoc, són els que trobem a les façanes dels edificis públics i habitatges privats més cèntrics. Llevat d'algunes escasses excepcions, semblen acabats de pintar com ho semblen també la majoria dels hostals on hem fet estada. La netedat ens acompanya arreu i els espais exteriors no desdiuen per res els interiors. És cert que els serveis públics fan el seu fet però també ho és que es respira un civisme disciplinat que els qui procedim de l'oest europeu no podem més que envejar. Un cop més enfilem la vall del Danubi i deixem la Wachau. Viena ens espera.

CATALUNYA I LA DIFERÈNCIA

Parlant de la diferència pel que fa a Catalunya, no volem tractar exactament del "fet diferencial" tal com s'entén en l'àmbit polític, a través d'aquesta expressió emprada inicialment per Jordi Pujol quan defensava la identitat pròpia de Catalunya contra les amenaces constants que li vénen de l'Estat espanyol. Ens volem circumscriure a diversos aspectes tocant la llengua o la història tant política com social o cultural.

Començarem per una observació de caire lingüístic. Si comparem les tres llengües romàniques que són el català, el francès i el castellà/espanyol pel que fa a l'expressió del sentiment amorós, podem veure com el francès fa servir el verb *aimer* (del llatí *amare*), el castellà el verb *querer*, insistint així en l'aspecte voluntari (o de desig possessiu), quan el català diu *estimar*, decantant-se d'antuvi cap a l'estimació de la persona, és a dir demostrant una consideració particular de la persona més que un sentiment bàsicament espontani i irreflexiu. No volem dir que, al final, el sentit dels tres verbs no sigui més o menys el mateix, però la paraula escollida pel català pot revelar quelcom de la mentalitat del poble que la va triar, si més no al temps de naixement de la modalitat pròpia de llengua entre les altres varietats llatines que, amb el temps, donarien les respectives llengües romàniques ben diferenciades.

També una altra diferència ben coneguda és la de la paraula *enyorança* que tan específicament caracteritza el vessant nostàlgic de l'ànima catalana (pensem en cançons com l'*Emigrant*, *Muntanyes Regalades* o el *Cant dels ocells*), quan el castellà va haver de manllevar la paraula del català per poder expressar el sentiment corresponent (*añoranza*). Tampoc el francès té cap nom literalment semblant.

En l'aspecte polític, concretament quant a la manera d'actuar del reis catalans de la Corona d'Aragó, podem esmentar el cas d'Alfons III (1327-1336), casat amb Elionor de Castella en un segon matrimoni. Volem ací recordar, seguint la relació que ens en fa la Història de Catalunya de Ferran Soldevila i Ferran Valls i Taberner*, el diàleg que mantingué el rei amb la seva esposa, amb motiu de les protestes presentades pels súbdits valencians, arran de les donacions de viles i castells fetes per la reina als infants en detriment del primogènit i amb violació dels drets de la terra. L'episodi tal com el relata la Història és el següent: "Trobant-se el rei i la reina amb llur Consell en aquella ciutat [València], una diputació es va presentar davant d'ells, i Guillem Vinatea, que la presidia, va protestar altivament

d'aquelles donacions, i acabà amb una amenaça de mort per als mals consellers. En sentir-la, el rei exclamà: «Ah reina! Això volieu vós oir?» i ella, tota irada, plorant, va respondre en la seva parla castellana: «Senyor: no ho consentiria el rei de Castella, nostre germà, que no els degollés a tots.» «Reina, reina –va replicar Alfons– el nostre poble és franc i no és així subjugat com és el poble de Castella; car ells tenen a nós com a senyor, i nós a ells com a bons vassalls i companys.» Amb això podem veure quin era el concepte que tenia el monarca català de les relacions de senyor a vassalls i súbdits, a diferència del que expressa la reina en la seva intervenció, i quin era allò que en podríem dir el tarannà pacífic del rei (recordem el nom d'Alfons el Benigne que li ha donat la història). Al mateix temps, segons diu el rei, observem una actitud o mentalitat col·lectiva del poble català prou diferent de la del poble castellà en aquesta matèria.

Pel que fa al dret civil català és cosa ben coneguda que s'ha anat conservant al llarg dels segles i que, a diferència també de la resta del que és avui Espanya o l'Estat espanyol, aquest dret no ha estat substituït pel Codi Civil napoleònic, que és fonamentalment el dret civil arreu dels països o territoris on s'exercí la dominació i la influència imperial francesa. Per tant, per esmentar només el capítol dels drets de la dona al si de la societat, en el dret civil català, la dona ha gaudit sempre d'un status que no tenia fins ara en l'àmbit jurídic del Codi napoleònic. Tot just fa pocs anys s'ha canviat la llei francesa al respecte (per exemple, una dona casada no podia vendre béns propis sense el consentiment del marit). En contrast, com ho diu un refrany català, "A la casa on hi ha pubill, ell posa l'oli al setrill", volent dir que la dona pubilla del mas o casa, on viu amb el seu espòs, és la mestressa i no és ell qui mana. Recordem que, fins i tot durant el franquisme a Espanya, mercès a l'actuació del jurista i escriptor català Maurici Serrahima, es va fer una compilació d'aquest dret, que restà doncs vigent en plena dictadura, si bé no

evolucionava, a falta d'un òrgan amb poder legislatiu com és ara el Parlament de Catalunya, que ha tornat a enriquir aquest conjunt jurídic del dret civil amb noves lleis.

Un altra característica del poble català que no es troba potser gaire en altres pobles, que han estat sotmesos a dominacions de fora, és l'existència d'associacions i organismes privats, o sigui no procedents dels òrgans de govern estatals o "regionals", que s'encarreguen de defensar d'una manera o altra la llengua i la cultura pròpies del país. Podem, primer, esmentar la continuïtat durant el període franquista de l'Institut d'Estudis Catalans, de forma més o menys clandestina, en tot cas sense recolzament del règim vigent però sí sostingut per diversos estaments de la "societat civil", com ara es diu. L'ajuda financera, en particular, va ser suficient perquè subsistís aquesta institució científica, especialment responsable, a través de la seva Secció Filològica, de la normativització lingüística (és a dir que la Secció edicta les normes o regles que han de seguir els catalanoparlants). Avui, després

del restabliment de la Generalitat de Catalunya, l'Institut d'Estudis Catalans i les seves seccions són del tot oficialment reconeguts com la màxima autoritat en les diferents matèries que són de llur competència. També és original l'existència d'un organisme com l'Òmnium Cultural, associació privada que viu de les quotes dels seus membres subscriptors i d'ajudes diverses. Aquest organisme ha fet molt per la defensa i promoció de la llengua a través d'un butlletí, Escola Catalana, que ha contribuït a la pròpia formació dels mestres i professors en matèria de llengua. A més, Òmnium Cultural ha impulsat, quan convenia, diverses formes de protesta de cara a les autoritats i administració públiques i també ha fet crides a manifestar com ara, recentment, al juliol de 2010, després de la sentència del Tribunal Constitucional espanyol sobre l'Estatut d'Autonomia, aplegant entre un milió i un milió i mig de persones que van desfilar a Barcelona.

Amb això no esgotem pas la totalitat de les característiques i trets propis del que s'anomena nació catalana, però hem volgut subratllar-ne alguns que ens semblen potser més originals si comparem, com hem dit, Catalunya amb altres territoris que han patit o pateixen dificultats anàlogues quant a l'existència de llur identitat pròpia. I, finalment, si no fan per si sols tot el "fet diferencial" català, en són uns dels components més significatius.

Miquel Camprubí

*Cf. Ferran Soldevila i F. Valls i Taberner, *Història de Catalunya*, Editorial Selecta, 1979, 4° edició, (p. 184).

La "Carbasseta"

Hi ha tres tipus de joguines: la imaginada, que dura mentre ens la imaginem (un pal que fa de batuta, per exemple), la inventada (un ninot autofabricat) i la comprada, que és l'única que pot avorrir. Ho diu Imma Marín, presidenta d'IPA Espanya, una associació internacional pel dret de l'infant a jugar. Aquest article l'escriu per explicar la història d'una joguina inventada i alhora imaginada, una joguina prodigiosa que no va sortir de cap botiga.

Pau Casals va néixer al Vendrell el 1876. Quan tenia sis o set anys es va posar malalt i el seu pare, músic i organista de la vila, li va fer una joguina per fer-li més passadors els mesos de llit. No era una joguina qualsevol, sinó un instrument de corda curiosíssim, inventat expressament per a ell. Heus-lo aquí: una carbassa llargaruda, amb un forat al ventre de baix perquè servis de caixa de ressonància, i amb una sola corda, tensada per dalt amb la seva clavilla.

Pau Casals, que ja tocava el violí i la gralla, perquè tenia un oncle casteller, va agafar la carbassa, se la va posar entre les cames i la va tocar amb l'arquet del violí. ¿D'on va treure aquella posició, si no havia vist mai un

violoncel ni un violoncel·lista? ¿Com és que es va imaginar que s'havia de tocar d'aquella manera? El misteriós instint del geni! Amb aquella carbassa ja hi va fer sonar El cant dels ocells, que era una cançó que sentia a cantar a la seva mare a peu de bressol (ell era el segon d'onze germans, i un dels tres únics que van sobreviure).

Quan Pau Casals tenia onze anys, per la Festa Major del Vendrell va actuar un trio. Va quedar extasiat: per primer cop veia un violoncel de veritat. Acabat el concert, va dir al seu pare: "Mira, amb quatre cordes treu les mateixes notes que jo amb una". El violoncel·lista d'aquell conjunt seria el seu

primer professor de violoncel. Va ser el moment en què la família es va traslladar a Barcelona. Al cap d'un any de rebre lliçons, Pau Casals ja es guanyava la vida tocant el violoncel pels cafès de la ciutat. Ell sempre diria que la música que sabia l'havia après a casa, dels pares, i que la "Carbasseta" havia sigut "el seu primer violoncel".

Amb "Carbasseta" o sense Pau Casals segurament hauria sigut un gran violoncel·lista igual, però quina pensada va tenir el seu pare, regalant-li a temps una joguina com aquella! Penso: ¿què ens perdem, tots plegats, quan comprem "violoncels" i no ens inventem "carbassetes"?

La història de la "Carbasseta" és una història bonica de les moltes que podríem explicar de la vida de 96 anys de Pau Casals. Si en voleu escoltar unes quantes, aneu a la seva casa natal, al Vendrell. Passareu una estona deliciosa. Hi trobareu una còpia exacta de la "Carbasseta", però l'original és al Museu Pau Casals, a la platja de Sant Salvador del Vendrell. És digna de veure.

Neus Francàs

Notícies del Casal

Premi Batista i Roca

Des d'aquestes pàgines volem felicitar el nostre consoci Miquel Camprubí que va ser honorat el 12 de novembre d'enguany amb la concessió per l'IPECC (Institut de Projectió Exterior de la Cultura Catalana) del premi «Batista i Roca» per «la seva tasca de difusió i promoció de la llengua i cultura catalanes fora dels Països Catalans».

Miquel Pujadó

Enguany celebrarem, com de costum, l'11 de setembre amb una mica de retard i ho fem en companyia d'en Miquel Pujadó i el seu recital musical-poètic «Ocells de pas», que ens feu recórrer la poesia catalana des dels orígens fins a l'actualitat.

Orquestra de Cambra de l'Empordà

El 10 d'octubre, invitada pel Casal, en el marc del Festival Occitània, l'Orquestra de Cambra de l'Empordà ens oferí un magnífic concert de música clàssica catalana amb obres de Toldrà, Granados, Saderra, Miserachs, Montsalvatge, Blanch i Reynalt, Serra i picà l'ullet a Occitània amb una peça de Deodat de Severac.

Felip Puig

En el marc de les eleccions al Parlament de Catalunya, el Casal Català de Tolosa va obrir les seves portes als partits i moviments catalans que li ho van sol·licitar. Aquest fou el cas de Convergència i Unió que, a través del seu representant a Catalunya-nord, Jordi Vera, ens proposà d'exposar el programa de la

coalició mitjançant un parlament d'en Felip Puig, exconseller i secretari adjunt de Convergència i Unió. El públic present va escoltar amb molt d'interès la documentada i brillant intervenció d'en Felip Puig, que respongué després a les diferents preguntes de la sala sobre la viabilitat del programa convergent.

El paisatge vegetal de Còrsega

Enhorabona al nostre consoci i vicepresident Jaume Gamisans per la recent publicació a « Editions Albiana » del seu llibre « Le paysage végétal de la Corse ».

L'autor, Jaume Gamisans, ens proposa un viatge a través de Còrsega, des del litoral fins als cims més alts d'aquesta illa muntanyosa. La vegetació representa un dels elements cabdals del paisatge i en aquest llibre pot ser vista a diverses escales. Les més de 600 fotos reunides permeten de veure aquest paisatge vegetal primer a nivell de valls, carenes, parts del litoral on els diversos conjunts de vegetació apareixen sovint ajuntats en funció de les condicions ecològiques : prats, matolls, boscos... Aquestes comunitats són objecte de vistes més apropades i a més les espècies vegetals més característiques de cada conjunt són fotografiades detalladament. Els peus de fotografies són prou explícits per entendre a què van lligades les diverses comunitats vegetals presentades. El text del llibre, relativament sobri, fa una presentació general de Còrsega i dels elements (geologia,

topografia, clima, impacte humà) que actuen més fortament en els vegetals presents a l'illa i expliquen llur repartició actual. Seguidament, les diverses comunitats vegetals són descrites, començant per la línia litoral i els rius i seguint en funció dels estatges de vegetació, des dels més càlids fins als més freds d'alta muntanya. Un llistat de les espècies més característiques és presentat per a cadascuna d'aquestes comunitats l'ecologia i la distribució de les quals són també precisades. Al final, figuren uns complements que tracten particularment de les adaptacions dels vegetals a les diverses condicions ecològiques extremes i del problema del foc. Un glossari defineix els principals mots tècnics utilitzats. Un índex molt complet permet retrobar tots els vegetals implicats a través dels seus noms llatins, francesos i corsos. Una important bibliografia acaba l'obra.

60è Aplec de la Sardana

El diumenge 19 de juny de 2011, a la plaça del Ravelin, tindrà lloc el nostre tradicional Aplec de la Sardana, que, enguany complirà els seus 60 anys. L'amenitzaran, de 10 a 12 del matí i de 3 a 7 de la tarda, les cobles Els Casenoves i la Mil·lenària.

Condol

Hem de lamentar diversos òbits que han entristit la vida de la nostra entitat : al novembre d'enguany la nostra amiga i fidel col·laboradora de « Ressons d'Occitània » Carme Badia perdé el seu pare, i aquest mateix mes s'esdevingué el decés d'una de les filles dels nostres socis i fervents sardanistes Lucien i Sabine Pradel. En aquestes circumstàncies tan penoses trametem a les famílies respectives el nostre sentiment i suport més sincer.

CURSOS DE LENGUA CATALANA

A partir de la primera setmana del mes d'octubre
Els cursos tenen lloc al Casal Català
7 rue des Novars
31300 Tolosa de Llenguadoc

Dilluns	18h30 - 20h00	2 (elemental)
Dimarts	17h00 - 18h30	5 (avançat II)
Dimarts	18h30 - 20h00	5 (avançat II)
Dimecres	17h00 - 18h30	4 (avançat I)
Dimecres	18h30 - 20h00	3 (mitjà)
Dijous	18h30 - 20h00	1 (iniciació)

CURSOS DE SARDANES

Els cursos d'iniciació a la sardana tenen lloc, del 19 de setembre fins a final de juny:

Tots els diumenges de les 10h30 a les 12h30 al:
Centre Léo-Lagrange
54 rue des Sept Troubadours
31000 Tolosa de Llenguadoc

El primer, tercer i cinquè dimarts de cada mes a les 20h30 a:
Tournefeuille

LA VEU DELS PAÏSOS CATALANS

Ràdio Occitània - 98,3 Mhz
60 rue d'Assalit - 31500 Toulouse - 05.61.80.40.40

Emissió diària en català, patrocinada pel Casal Català. Tots els dies de les 16 a les 17 hores. Ràdio Occitània, dins la dinàmica actual, recorda a tots els socis del Casal Català, que tots els dies de la setmana, de les 23 a les 2 hores del vespre, emet el programa d'informació de CATALUNYA RÀDIO, en la seva integritat, mercès al relleu que es fa automàticament per mitjà del satèl·lit.